

שירותי הביטחון מנסים לאתר את היהודים שהציתו אש במערת המכפלה

מסך האיפוף שהורד על הצתת חדר הקדש המוסלמי במערת המכפלה, במוצאי יום הכיפורים, היה תוצאה של חרדה מפני הצפוי כאשר תיחשף זהותם של המציתים.

בחקירות הראשוניות שנערכו, מיד עם גילוי מעשה ההצתה הודוני, כדי לחשוף את זהות המציתים, נתפסו החוקרים להא-מין בעלילת-שווא, וזונית לא פחות מ-מעשה ההצתה.

עדויות שונות שנמסרו לאנשי המימשל, נועדו ליצור את הרושם כאילו ידו של איש מאנשי קריית-ארבע או גוש אמונים, לא היתה במעל הזה. החשד הופנה לעבר קבוצת חיילים, שבין השאר השתתפה ב-הדיפת המתפרעים הערבים שחיללו את ספרי הקודש במקום התפילה היהודי שב-מיסגד המערה.

הנחת רוקמייה-עלילה היתה פשוטה: אם יואשמו חיילי צה"ל בהצתת חדר הקאדי וההקדש המוסלמי, סביר להניח כי גורמי ביטחון ירצו לטשטש את הפרשה ולהעלי-מה, כדי לא לפגוע בתדמית צה"ל.

רק כאשר הוועקו אנשי שירותי-הביטחון לחברון, כדי לגלות את מבעירי האש במערת המכפלה, הסתבר שההשדות היו בבחינת עלילת-שווא. שכן, בטרם הוצת חדר הקדש המוסלמי במערת-המכפלה, נערכה בו ביהוה.

הבוזוים, שהיו עדיין תחת השפעת ה-קריית-ארבע. למעשה, ניתן היה לראות בכך משום נחמא פורתא. שכן, אילו לא נבזזו אותם ספרים וכלים קודש לכן ו-הוסתרו, הם היו עולים באש.

השיפוצים, עליהם הוכרו בפומבי, שי-נעשו במערת-המכפלה, נעשו במטרה אחת

„פוגרום“ של התלמידים הערביים בספרי-הקודש היהודים, כילו את חמתם באותם חדרים במיסגד אליהם יכלו להתפרץ. הם קרעו כיסויים רקומים עתיקים מעל קברי-ריס, הנחשבים כקברי האבות יצחק ו-לאה, הנמצאים בתוך המיסגד, הם ניספו רהיטים וחלקי מיבנה, והשחיתו ספרי קוראן, כי-נקמה פרימיטיבית על מה שנעשה ל-ספרי התפילה היהודים.

אלא שכמה מהם לא הסתפקו בכך. הם גם בזזו את מה שנמצא בתוך חדר ההקדש המוסלמי. כלי פולחן וספרי קוראן עתי-קים, ביניהם כאלה שהם בני מאות שנים והם בעלי ערך היסטורי שלא יסולא בפז, פשוט נשדדו ונלקחו מהמקום.

רק אחרי הביזה נעשתה ההצתה. כאשר היתגלה הדבר, נפלה העלילה. שכן, סביר יותר היה להניח כי אלה שבזזו הם אלה שהציתו אחר כך את האש ב-מקום שנבזזו והושחתו, אולי לא כנקמה אלא כדי לחפות על מעשה הביזה.

בחקירה שיטתית ויסודית נמצאו חלק מספרי הקוראן העתיקים ומכלי הפולחן של המיסגד, בבתיהם של כמה מתישבי

לגת העבודה לשעבר, עדיין האמין כי יהיה בכוח קשריו, אימויו והשפעתו ל-הרחיק ממנו את הקץ. ביום מעצרו עדיין פיזר, הטיח בוך בחושפי תעלוליו.

אלא שהומנים השתנו. ספק אם פרשה כמו פרשת ידלין יכלה להיחשף לולא השתנו במדינה האווירה והשילטון, בעק-בות מילחמת יום-הכיפורים.

השחיתות בצמרת אינה תופעה חדשה. היא קיימת מראשית המדינה. אלא שבמשך שנים רבות היא היתה נסבלת ובבחינת רעה חולה שיש להשלים עמה. עתון זה, שבמשך שנים ארוכות, היה נושא דגל המאבק בשחיתות, חשף פירסם וגילה ב-משך שנים ארוכות, עשרות רבות של מעשי-שחיתות של אישי-ציבור ומשק — מבלי שלדברים היה כל הד ש-הוא.

אופיינית היתה השבוע תגובתו של יו"ר הוועד המפקח של קופת-החולים, אהרון בקר, שהיתחם בעת שנשאל מדוע לא בדק הוועד-המפקח מוקדם יותר בציזיותיו של ידלין, „לא שיערנו“, גימגם, „איש לא שמע על כך“. היה זה כמובן שקר.

שכן, האשמות מפורשות נגד אשר ידלין התפרסמו חודשים רבים לפני שנבחר כ-מועמד לנגיד בנק-ישראל. חומר מרשיע נגדו הוגש גם למוסד לביקורת של ההס-תדרות, הדברים פשוט ללא בדיקה ותגובה.

סוף תקופת החסינות. אם הלפה תקופת החסינות של אנשי הצמרת גם הם נאלצים לתת דיווח-שבון על מעשיהם ה-מפוקפקים, נובע הדבר במידה לא מעטה מהעובדה שבראשי-המשלה ניצב עתה י-צחק רבין.

למרות שרבין עצמו נכשל בעבר בעבירה על חוקי התקש"ר, בעת שנשא הרצאות בתשלום בתקופת כהונתו כשגריר באר-צות-הברית, הוא אדם ישר בצורה קיצונית, הדוגל בביעור השחיתות ובעקיפתה מ-השורש. סמייעת לו בכך העובדה שהוא לא חבר של אף אחד. הוא לא גדל עם העס-קונה המפלגתית המושחתת והוא לא חייב דבר לאיש מהם. משום כך לא יכול איש-מה לצפות לחסינות, אפילו אם הוא נושא במישרה בכירה ביותר, ואפילו אם חשיפת-מעלליו עלולה, כביכול, להניק לשילטון.

החופי, יותר מאשר החשיפה, הם המוני-קים לשילטון. תדמיתו של רבין כראש-ממשלה יוצאת בסופו של חשבון נשכרת מכך, שבתקופתו ניתן לנקות את הזבל מהאורווה ללא פחד וחשבון, ולנסות לרפא את חוליי החברה הישראלית, גם אם ה-ריפוי הוא לפעמים בהלם.

מנגנון

הארזים והאיזוב

תענומה בתי-מפוענחת

מאחורי פיטוריו של אחד

ממנהיגי המישמרת הצעירה

של מיפגת העבודה

המישמרת הצעירה של מיפגת-העבודה משתדלת, בדרך-כלל, שלא לפגור אחר הקו הכללי של המיפגה הגדולה במדינה. אולם מסתבר שלעיתים, די קרובות ב-אחרונה, כאשר נופלת בארזים שלהבת, היא נופלת גם באזובי-הקיר.

בשבועות האחרונים סוער בית הוועד-הפועל של ההסתדרות, בעיקבות גלי שמר-עות על אודות פעולותיהם ומעשיהם ה-מפוקפקים של אחדים מראשי המישמרת הצעירה. השמועות עדיין לא פרצו אל מחוץ לכותלי בית הוועד-הפועל, לא במעט תודות לעובדת שיעני הכל נשואות עתה לראות כיצד יתפתחו העניינים אצל „הגדוד-ליים“ בעיקבות פרשת ידלין.

ימי-עיון הא-רשומים? השמועות החלו פורחות במיסדרונות הוועד-הפועל, בעיקבות פיטוריו של דב („דובש“) ינאי, יושב-ראש הוועדה ההסתדרותית של ה-מישמרת הארצית ומרכז-התרבות של ה-מישמרת הצעירה. ינאי, המוכר בחוגי ה-סטודנטים כסטודנט-נצחי, הושעה מתפ-קידו כיושב-ראש הוועדה, אולם הושאר בידו תפקיד מרכז-התרבות של המישמרת הצעירה.

לגבי הסיבות לפיטוריו של דב ינאי הושמעו שתי גירסות. האחת טענה כי ינאי נתפס על-ידי ועדת-הביקורת ההסתד-רותית, אשר בדיקה ומצאה כי חלק מימ-י (המשך בעמוד 32)



הביזה קדמה להצתה

וכיחיה, למרות כל ההודעות שנועדו לטש-ש את האמת: כדי להחזיר את המצב בחדר הקאדי וההקדש המוסלמי במערת-המכפלה לקדמותו, כפי שהיה לפני ה-הצתה, מבלי שניתן יהיה להבחין כמעט במה שהתחולל במקום.

כדי לטייה ולסיד את המקום, ולסלק את סימני האש, די היה בימים ספורים, אולם כדי להחזיר למקום את הספרים והכלים שנעלמו משם או הועלו באש, נזקקו המשחזרים לפרק זמן ארוך יותר. היה עליהם להזמין רוקמות ערביות שיעמלו כדי לרקום מחדש פרוכות וכי-סויים לקברים, כהעתק מדויק לאלה שי-הושחתו. מלאכת הריקמה ביד נמשכת שעות רבות.

היה צורך גם לבנות מחדש כמה מיב-נים פנימיים שנותצו על ידי עורכי ה-פוגרום היהודים. במקום ספרי הקוראן שנעלמו נרכשו והובאו למקום ספרים אחרים, ככמות כפולה מזו שהיו שם קודם. בד בבד עם זאת נעשו מאמצים לאתר את הבזוים ולמצוא את הביזה.

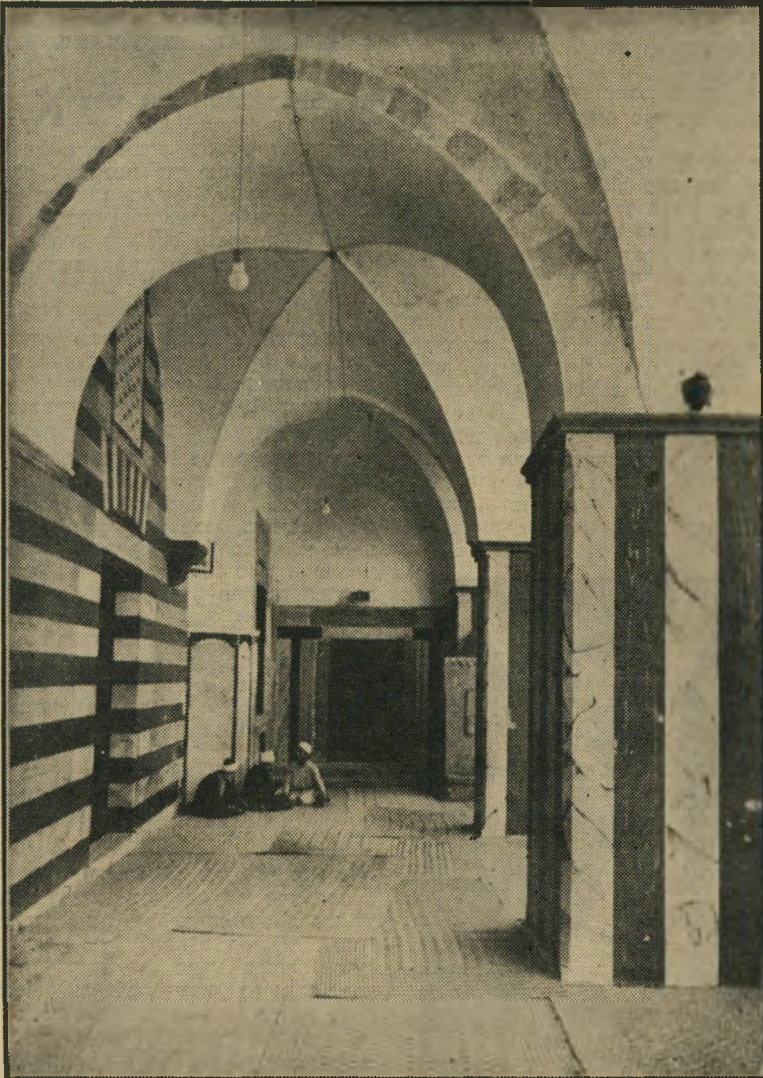
ואומנם, כתוצאה ממאמצים אלה הוחזר המצב כמעט לקדמותו בחדר הקאדי ה-מוסלמי במערה. למבקר במקום לא ניתן כמעט להרגיש כי החדר היה רק לפני שבועיים למאכולת-אש.

מי שטרם נתגלו הם המציתים. בידי ה-חוקרים יש כמה השדות, אולם לא ראיות ברורות באשר לזהותם של אלה. חשוב לציין כי תושבי קריית-ארבע אי-נם עשויים מיקשה אחת. רובם מסתייגים, מי בגלוי ומי בהסתר, מפעולות הקנאים הדתיים, המסכנות למעשה את ישיבתם וקיומם במקום. אלא שגם הקנאים נחלקים לכמה קבוצות, הנבדלות זו מזו במידת-טירוף הקנאי.

קבוצת הרב לווינגר, למשל, היא ה-קיצונית ביותר מבין אנשי גוש-אמונים, שהם עדיין בגדר מיעוט בקרב תושבי קריית-ארבע. אבל גם אנשי לווינגר אינם הקיצוניים ביותר. קיצוניים מהם הן שתי קבוצות שניתן לייחס להן כל מעשה טירוף או פרובוקציה.

האחת היא קבוצתו של העולה החדש מרוסיה, בן-ציון טבר, שהפך שומר בית-הקברות היהודי הישן בחברון ויצר סביבו הילה מיסית. היא מורכבת בעיקר מ-עולים חדשים מרוסיה, שטיב מניעיהם במעשי הפרובוקציה שכבר ביצעו בעבר, טרם הוברר.

הקבוצה הנוספת היא זו של אנשי הרב מאיר כהנא. שהאלימות היא חלק מהי-אידיאולוגיה המוצהרת שלהם. הרב מאיר כהנא עצמו, הצהיר על כוונתו להתיישב בחברון. לא מן הנמנע כי המציתים ב-מערה נמנים עם חסידיו של הרב כהנא ושיטות פעולתו הידועות לשימצה.



במיסגד המערה זוהי הכניסה למיסגד מערת-המכפלה, בו נמצא גם חדר ההקדש המוסלמי. אל תוך חדר זה פרצו מתפרעים יהודים, בעקבות התפרעות התלמידים הערבים, בזוהו והעלו אותו באש.